Curaclam
Thuaisceart Éireann

féasta focal

101-200

Féasta Focal

‘Ba chóir go mbeadh an phleanáil don litearthacht…, ní amháin sna ceachtanna teanga agus litearthachta… ach thar an churaclam ar fad bunaithe ar chláir struchtúrtha atá in oiriúint do riachtanais gach ranga ar an iomlán agus do riachtanais a dhaltaí aonair. Ba chóir go gcuirfeadh sé daltaí ar a gcumas leis an eolas, tuiscint agus scileanna atá sonraithe i riachtanais reachtúla an churaclaim athbhreithnithe a fhorbairt. Ní mór go mbeadh ionchais mhóra ag na múinteoirí do gach dalta.’

(‘Gach Scoil ina Scoil Mhaith’. An Roinn Oideachas Meitheamh 2008)

Díríonn Féasta Focal ar an chéad 200 focal ardmhinicíochta sa Ghaeilge i léitheoireacht páistí ag leibhéal na bunscolaíochta. Tá tábhacht nach beag ag baint leis na focail seo cionn is gurb iad is minice a thagann aníos i mbunús na dtéacsanna léitheoireachta ach go mbíonn deacrachtaí ag roinnt páistí le cuid acu. Cuideoidh Féasta Focal leis na páistí sin na focail a aithint agus a úsáid trí na cleachtaí agus na cluichí san acmhainn agus iad ag obair ina n-aonar nó i ngrúpaí. Is acmhainn é seo is féidir a úsáid de réir mar is gá nó is mian go háirithe de réir bharúil phroifisúnta an mhúinteora ar riachtanais an pháiste. Ní cúrsa ná scéim struchtúrtha léitheoireachta é ná acmhainn a thacaíonn le modheolaíocht ar leith ach ba chóir dó trí úsáid thomhaiste muinín an pháiste a bhfuil na deacrachtaí sin aige/aici a threisiú.

‘Is féidir deacrachtaí foghlama a chosc nó a mhaolú do go leor páistí trí mheasúnuithe luatha cuimsitheacha ar a gcuid feidhmíochta, le straitéisí idirghabhála cuí ina dhiaidh sin a mhaolaíonn na baic atá ann ar fhoghlaim. Tugann taighde le fios … go ndéanann taighde, diagnóis agus soláthar ceart ag céim luath difríocht mhór do dheiseanna saoil.’

(‘An Bealach Chun Tosaigh do Riachtanais Speisialta Oideachais agus Chuimsiú’. An Roinn Oideachais Lúnasa 2009)

Tá áit lárnach ag measúnú múnlaitheach inár scoileanna agus is féidir le háit lárnach bheith ag ‘Féasta Focal’ sa mheasúnú seo fosta. Tig leis an mhúinteoir a aithint go bhfuil feabhas ag teacht ar dhaltaí tríd an dóigh a bhfuil siad ábalta na focail a úsáid agus iad ag caint, ag scríobh agus ag léamh.

Tá sé tábhachtach go bhfuil siad ábalta na focail a aithint agus a thuiscint i gcomhthéacsanna difriúla trasna an churaclaim. Ní focail gan nasc iad.

Ní acmhainn do pháistí le Riachtanais Bhreise amháin ‘Féasta Focal’ agus mar sin de is féidir a úsáid le gach páiste. Tugann ‘Féasta Focal’ dúshraith do gach páiste tabhairt faoi gach aon ghné den churaclam.

Tá sé iontach tábhachtach go mbaineann na páistí sult agus spraoi as ‘Féasta Focal’. Moltar cloí leis na céimeanna éagsúla agus na háiseanna breise i ngach aon chéim a úsáid le tuiscint iomlán a dhaingniú. Nuair atá an múinteoir sásta go bhfuil na focail ar eolas ag páistí ag céim ar leith moltar na páistí a bhogadh ar aghaidh ansin chuig an chéad chéim eile. Tá sé iontach tábhachtach go dtuigeann na páistí roimh ré na gníomhaíochtaí agus na cluichí ag gach céim.

Is cinnte nach mbeadh ‘Féasta Focal’ ann gan an taighde cuimsitheach a bhí déanta ag Dr. Gabrielle Nig Uidhir, Coláiste Ollscoile Naomh Muire, Béal Feirste, mar chuid de ‘Áis Mheasúnaithe sa Luathlitearthacht: Treoir do Theagasc na Litearthachta’ agus beimid faoi chomaoin go deo aici as. Ba í Gabrielle a d’aimsigh an chéad 200 focal ardmhinicíochta agus is ar an taighde seo a bunaíodh ‘Féasta Focal’. Ar ndóigh, beimid faoi chomaoin go mór fosta ag Risteard Mac Daibhéid a chuir an pacáiste seo le chéile do CCEA agus a d’obair go dúthrachtach lena chur ar fáil don earnáil. Chomh maith leis sin, táimid iontach buíoch fosta do pháistí Ghaelscoil Éadain Mhóir Doire a thriail na cluichí agus na leathanaigh thacaíochta agus a thug moltaí dúinn.

Tá ‘Féasta Focal’ ar fáil chomh maith ar shuíomh gréasáin Churaclam Thuaisceart Éireann, www.nicurriculum.org.uk, áit ar féidir leis an mhúinteoir na háiseanna éagsúla a íoslódáil.

Clár (101-200)

Spléach-chártaí

Is spléach-chártaí iad seo is féidir leat a úsaid agus tú ag obair le páiste aonarach nó le grúpa beag.

Is lena n-úsáid mar thagairt amháin a dearadh na cártaí seo. Molaimid go ndéantar iad a fhótachóipeáil nó a íoslódáil ó shuíomh gréasáin Churaclam Thuaisceart Éireann: www.nicurriculum.org.uk

Póstaeir Focal

Nótaí don mhúinteoir:

Is féidir na póstaeir focal a chur thart ar bhallaí an tseomra ranga le cuidiú leis na páistí na focail a aithint.

101-200
Spléach-chártaí

1

air

Focail 101–110

2

deas

Focail 101–110

3

mhamaí

Focail 101–110

4

beidh

Focail 101–110

5

duine

Focail 101–110

6

siúl

Focail 101–110

7

cad

8

thug

Focail 101–110

9

nua

Focail 101–110

10

madadh

Focail 101–110

1

tábla

Focail 111–120

2

duit

Focail 111–120

3

agat

Focail 111–120

4

d’ith

Focail 111–120

5

ocras

Focail 111–120

6

mhála

Focail 111–120

7

linn

Focail 111–120

8

dtí

Focail 111–120

9

abhaile

Focail 111–120

10

thóg

Focail 111–120

1

stop

Focail 121–130

2

chrann

Focail 121–130

3

ba

Focail 121–130

4

bheag

Focail 121–130

5

féin

Focail 121–130

6

teacht

Focail 121–130

7

arís

Focail 121–130

8

agam

Focail 121–130

Focail 121–130

slán

9

Focail 121–130

léir

10

1

chistin

Focail 131–140

2

ubh

Focail 131–140

3

ná

Focail 131–140

4

chodladh

Focail 131–140

5

chaith

Focail 131–140

6

leabhar

Focail 131–140

7

d’oscail

Focail 131–140

8

ól

Focail 131–140

9

liomsa

Focail 131–140

10

d’amharc

Focail 131–140

1

béar

Focail 141–150

2

nach

Focail 141–150

3

muid

Focail 141–150

4

madra

Focail 141–150

5

cheannaigh

Focail 141–150

6

úll

Focail 141–150

7

tae

Focail 141–150

8

níor

Focail 141–150

9

leanaí

Focail 141–150

10

lán

Focail 141–150

1

iad

Focail 151–160

2

dearg

Focail 151–160

3

cuir

Focail 151–160

4

bosca

Focail 151–160

5

féidir

Focail 151–160

6

eile

Focail 151–160

7

dhaidí

Focail 151–160

8

cailín

Focail 151–160

9

doras

Focail 151–160

10

d'imigh

Focail 151–160

1

bí

Focail 161–170

2

shuigh

Focail 161–170

3

lámh

Focail 161–170

4

gasúr

Focail 161–170

5

fliuch

Focail 161–170

6

dheas

Focail 161–170

7

d’fhéach

Focail 161–170

8

bocht

Focail 161–170

9

carr

Focail 161–170

10

snámh

Focail 161–170

1

gasta

Focail 171–180

2

faoin

Focail 171–180

3

dhéanamh

Focail 171–180

4

ais

Focail 171–180

5

seomra

Focail 171–180

6

lá

Focail 171–180

7

oíche

Focail 171–180

8

Nollag

Focail 171–180

9

mbord

Focail 171–180

10

chathaoir

Focail 171–180

1

stad

Focail 181–190

2

bán

Focail 181–190

3

babaí

Focail 181–190

4

caint

Focail 181–190

5

pháirc

Focail 181–190

6

dúirt

Focail 181–190

7

phoist

Focail 181–190

8

leo

Focail 181–190

9

ghé

Focail 181–190

10

fosta

Focail 181–190

1

fóill

Focail 191–200

2

daideo

Focail 191–200

3

briosca

Focail 191–200

4

acu

Focail 191–200

5

teidí

Focail 191–200

6

rug

Focail 191–200

7

mamó

Focail 191–200

8

inniu

Focail 191–200

9

dána

Focail 191–200

10

capall

Focail 191–200

101-200
Póstaeir Focal